

Unga pensionärer äger mest

I den rådande finanskrisen är befolkningens sparande och tillgångar i fokus. De flesta fond- och aktiesparare har sett sina tillgångar minska i värde den senaste tiden. Därtill har den långvariga uppgången på bostadsmarknaden stannat av. Hur man drabbas beror på vilka tillgångar och skulder man har.

SCB:s förmögenhetsstatistik ger bland annat svar på hur förmögenheten är sammansatt och hur fördelningen mellan olika grupper

ser ut. Svenskarnas förmögenhet består till stor del av reala tillgångar, det vill säga fastigheter och bostadsrätter. Dessa utgör drygt

70 procent av samtliga tillgångar som inkluderas i SCB:s förmögenhetsstatistik. Endast drygt hälften av den vuxna befolkningen äger dock reala tillgångar. De finansiella tillgångarna är totalt sett betydligt mindre än de reala, men å andra sidan har flertalet någon typ av sparande. De vanligaste sparformerna är bankkonton och fonder.

SKULDERNA MÅSTE OCKSÅ BEAKTAS för att få en rättvisande bild av befolkningens förmögenhet. Mer än 70 procent av befolkningen över 20 år hade någon skuld år 2007. En stor del av det totala skuldbeloppet är bostadslån. Därtill kommer studieskulder och andra typer av lån.

Ålder är en av de faktorer som har störst betydelse för hur stora tillgångar och skulder man har. I unga år har man små tillgångar och ofta lån för studier och boende. Under årens lopp byggs tillgångarna upp och man har möjlighet att spara när inkomsterna blir större.

De regionala skillnaderna i inkomststatistiken beror framför allt på prisnivån på bostäder, som varierar stort mellan olika orter. I storstadsområdena är bostadspiserna ofta höga och följaktligen är de som bor där i genomsnitt rikare än andra.

TILLGÅNGAR OCH SKULDER är betydligt mer snedfördelade än exempelvis inkomster. Medelvärdet för den rikaste tiondelen av befolkningen är 4,7 miljoner kronor, och hoppet ned till övriga grupper är relativt stort. Den första decilen, den fattigaste tiondelen, har en genomsnittlig nettoskuld på 375 000 kronor.

Den så kallade nettoförmögenheten är lika med tillgångar minus skulder. Befolkningens samlade nettoförmögenhet är positiv, det vill säga de totala tillgångarna är större än skulderna. Totalt uppgick nettoförmögenheten 2007 till 5 500 miljarder kronor. Men alla ligger inte på plus. I åldrarna mellan 25 och 30 år har varannan person negativ

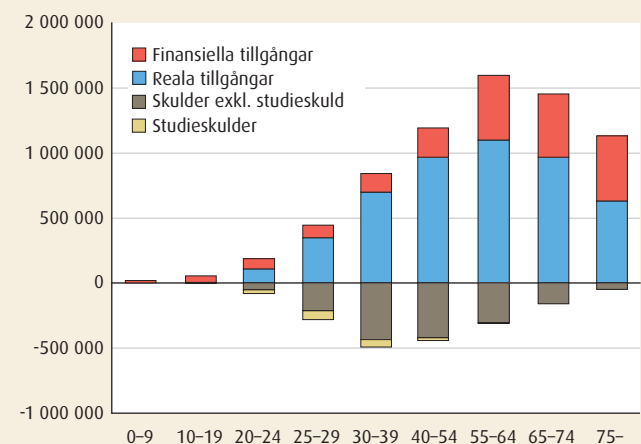

Foto: Hans Björning/Johnér Bildbyrå

Bilar ingår inte i SCB:s förmögenhetsstatistik.

Störst skulder kring 40 år

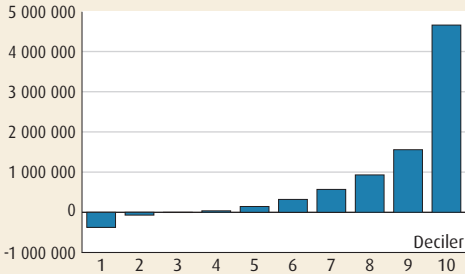
Tillgångar och skulder efter ålder 2007. Medelvärde i kronor

Skulderna växer fram till 40-årsåldern. Därefter minskar de i takt med att tillgångarna växer kraftigt.

Knappt 30 procent ligger inte på plus

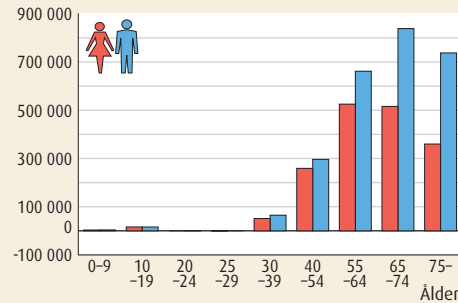
Nettoförmögenhet i deciler för befolkningen 20 år och äldre 2007. Medelvärden (för alla) i kronor

Den tiondel av befolkningen som har lägst nettoförmögenhet (decil 1) har i snitt ett minus på 375 000 kronor. Den tiondel som ligger högst (decil 10) har i snitt ett plus på 4,7 miljoner.

Äldre män mest förmögna

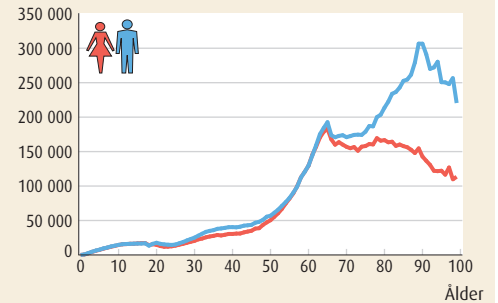
Nettoförmögenhet efter ålder 2007. Medianvärde i kronor

De flesta unga har liten nettoförmögenhet. Störst förmögenhet har män åren efter de har gått i pension.

Män drar ifrån vid pension

Finansiella tillgångar efter ålder 2007. Medianvärde i kronor

Kvinnor och män har lika stora finansiella tillgångar genom livet fram till pension då män drar ifrån.

nettoförmögenhet. Det beror på att många i denna ålder har studielån men sällan större besparingar eller fastighetstillgångar, vilket innebär att skulderna överstiger tillgångarna.

Yngre pensionärer, 65–74-åringar, hade störst nettoförmögenhet mätt som medianvärde, 659 000 kronor, år 2007. Nästan lika stor nettoförmögenhet hade äldre medelålders personer, 55–64-åringarna. I dessa åldrar har en stor del av eventuella skulder betalats av, samtidigt som man haft möjlighet att spara under många år.

För gruppen mellan 20 och 30 år är medianvärdet på nettoförmögenheten noll kronor, det vill säga personen i mitten av fördelningen har varken tillgångar eller skulder, eller också är dessa lika stora. Barn och ungdomar upp till 20 år har också mycket små tillgångar, nästan uteslutande i form av finansiella besparingar. Endast ett par procent har skulder.

Kvinnor har mindre nettoförmögenhet än män i alla åldrar i den vuxna befolkningen. Skillnaden växer med åldern för att vara som störst bland personer över 75 år. En förklaring till den ojämna fördelningen är att betydligt fler män än kvinnor i denna ålder äger fastigheter. Detta förhållande är delvis en generations-

fråga. Yngre par som i dag köper gemensam bostad delar i större utsträckning på ägandet.

DE FINANSIELLA TILLGÅNGARNA är mycket ojämnt fördelade. Den tiondel av befolkningen som har störst finansiella tillgångar stod för 71 procent av dem år 2007. Den rikaste hundradelen ägde 32 procent. Var femte vuxen har inget sparande alls och det är ännu vanligare för personer strax över 20 år, där cirka var tredje saknar finansiella tillgångar.

Bankkonton, aktier och fonder stod tillsammans för närmare 90 procent av de totala finansiella tillgångarna. Resterande utgörs av obligationer, kapitalförsäkringar och andra finansiella instrument.

DET FINANSIELLA SPARANDET är relativt jämnt fördelat mellan kvinnor och män i åldrarna fram till cirka 65 år, mätt som medianvärde. Men i åldrarna däröver är nivåerna helt olika för kvinnor och män. Mäns finansiella tillgångar växer för årskullarna fram till 90-åringarna. Kvinnornas tillgångar blir i huvudsak mindre med ökad ålder.

Bland 80–90-åringar låg mäns medianvärde för finansiella tillgångar på mellan 200 000 och 300 000 kronor. Motsvarande för kvinnor var runt 150 000 kronor.

Trots könsskillnaden har både kvinnor och män i denna ålder besparingar som överstiger den yngre befolkningens, vars sparande är betydligt blygsammare. Exempelvis hade 30–40-åringar runt 30 000 kronor i medianvärde. Personer under 30 år hade 20 000 kronor eller mindre. Det ska dock påtalas att 80–90-åringarna är ganska få och att deras samlade sparande är relativt litet. Den äldre medelålders befolkningen har den största delen av det totala sparandet, 50–70-åringarna ägde 2007 hälften av de finansiella tillgångarna.

Framtiden

Förmögenhetsuppgifterna för 2007 är sannolikt de sista som kan redovisas på detta sätt. Beslutet att avskaffa förmögenhetsskatten från och med inkomståret 2007 innebär också att Skatteverket inte längre samlar in kontrolluppgifter över befolkningens finansiella tillgångar och skulder från banker och kreditinstitut. Dessa kontrolluppgifter har legat till grund för statistiken.

SCB ska under 2009 undersöka alternativa registerbaserade uppgiftskällor och metoder som kan användas för att skatta finansiella tillgångar och skulder på individnivå.

Uppgifter om hushållens finansiella sparande och skulder på makronivå är tillgängliga i SCB:s Finansräkenskaper, som inte påverkas av att förmögenhetsskatten slopats.

STATISTIKEN SPEGLAR förhållandena i slutet av 2007, det vill säga före finanskrisen och nedgången på de finansiella marknaderna under 2008. Mellan fjärde kvartalet 2007 och fjärde kvartalet 2008 minskade värdet på hushållens aktier och fonder med 37 procent enligt SCB:s Finansräkenskaper.

FAKTA

Definitioner

Förmögenhetsstatistiken avser marknadsvärderade tillgångar och skulder den 31 december respektive år, och omfattar alla folkbokförda svenskar. I tillgångarna ingår reala tillgångar (fastigheter och bostadsrätter) och finansiella tillgångar. Övriga tillgångar i form av bilar, båtar, lösöre etc. ingår inte. Pensionssparande och onoterade aktier ingår inte heller.

Nettoförmögenhet är sammanlagda tillgångar minus skulder. Värdet kan således vara negativt.

Författare

Peter Öberg arbetar med ekonomisk välfärdstatistik på SCB
tfn: 019-17 67 85
e-post: peter.oberg@scb.se